

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5, Abonnementspris kr 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskiøft. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Pave Pius XI - Østerrikes biskopers budskap om fred - Religion og psykiatri - „Katolikkenes stilling til ekteskap inngått utenfor moderkirken“ - Frans av Assisi og de religiøse bevegelser i våre dager - På konsert - Elisabeth Sandals jubileum - Fellesbasaren - St. Olavs Forbunds landsmøte - Hørhjemme - og derute - Innsamlingsliste.

Pave Pius XI

Den 12. februar er en minnedag i den katolske Kirkes nutidshistorie, ti den dag blev pave Pius XI kronet til det høieste men også tyngste hverv et menneske

Pius XI umiddelbart efter valget.

kan få i oppdrag å røkte her på jorden: å være kristenhetens fører på St. Petri helige Stol i Rom. Tretten år er gått siden den dag — tretten år som tilfulle har bevist oss gang på gang hvor stor en nåde Kristus skjenket menneskeheten, da han overdrog Peter å vokte sin hjord og gav ham «makten til å løse og binde» og styrke til å være klippegrunnlaget for hele sin Kirke på jorden. Mens alt omkring oss står i oppløsningens tegn — mens mennesker bygger sig tro og trosbekjennelser på bruddstykker av sannheten så står St. Petri Stol urokkelig fast og vi katolikker vet at *der* er i tvilens stund den fulle heie sannhet å finne — at *der* formidles i avgjørelsens time Guds *egen* vilje «inntil verdens ende». Atter og atter har disse år vist at vi katolske kristne med rette pri-

ser Gud for dette faste punkt, det holdepunkt han gav oss til støtte og befestning, når alt om oss synes å «ligge i det onde» — at vi katolske kristne med rette takker Gud fordi vi aldri er «faderløse» mens vi vandrer her på jorden men alltid har en fører, en veileder som ikke taler av «kjød og blod men av min Fader som er i himmelen». En veileder, hvis stemme ikke er svekket av å ha lydt i århundreder men tvertom lyder kanskje sterkere nu i våre dager enn noengang før. I århundreder har St. Petri etterfølger fra sin opphøiede plass på jorden skuert utover menneskenes barn — og dette utsyn og dette vidsyn har tillatt ham helt klart å kunne dømme og bedømme tidens foreteelser og deres verd for sjelenes vandring slekt efter slekt. En skatt av tradisjonsrik viden ligger nedfelt i pave-stolens hellige institusjon — og at dette utsagn ikke er en vakker teori — en illusjon, en falsk overbevisning, et stivnet dogme slik som Kirkens fiender vil ha det til — det viser og beviser helt nøkternt også de begivenheter, som siden midten av forrige århundrede har vært årsak til at pavene grep inn — alle de ganger hvor pavene klart har sett en fare true kristenheten og ofte før noen annen kalt til vakt imot den og derved vernet sjelene mot fristelse og fall.

Vi ser hvorledes pave Pius IX gjennomskuer liberalismens falske og besnærende idealer og advarer menneskene mot dem — vi ser Leo XIII sende sin sosiale rundskrivelse ut, da kapitalismen reiser sig truende mot menneskenes lykke og velferd mens marxismen på sin kant rykker frem til angrep på Guds rike. Vi ser hvorledes Pius X ikke lar sig blende av modernis-

mens åndrike filosofi og katolske kamuflage men setter dens verker på indeks og reiser kristenheten til forsvaret for den rene lære. Og mens verdenskrigens kannoner tordner over menneskene, så selv Overhyrdens røst til tider kaller forgjeves på «sine egne», er pave Benedikt XV stadig den våkne leder av Kristi egen hjord, og som, mens rett og kjærlighet synes å ha forlatt en verden nedsunken i hat og brodermord, bygger hele Kirkens lovgivning opp på ny om enn i sorg og smerte over menneskenes frafall og menneskehetens forfall. Og så bestiger Pius XI den hellige Stol.

Kan hende har ingen pave hatt en vanskeligere oppgave. Ti tidens krise er i samme grad begrunnet i *indre* sammenbrudd som i *ytre* katastrofer. Men kan hende har ingen pave hatt en større oppgave — og vist bedre og klarere hvordan denne oppgave kan løses. Løsningen som ene er å finne i ordet: *fornyelse* — i fornyelse av det *levende* forhold mellom Gud, godhetens og kjærlighetens, fredens og tålmodighetens bærende prinsipp — og mennesket. Fordi menneskene har satt sin egen vilje, sin egenkjærlige vilje i høisetet — den vilje som er like egenkjærlig i sin grunnbestanddel selv om den utvides til også å omfatte vår egen *samfundsklasses*, vårt eget *politiske partis*, våre egne *menneskefellers* jordiske velferd — og fordi de har latt denne vilje representere livets mening uten å skjenke *Guds* mening med oss, *Guds* plan for oss en tanke enn si en handling — *derfor* er forbindelsen blitt brutt mellom Guds rike og oss og vi har mistet sansen for det i sannhet positive og oppbyggende i tilværelsen mens de negative og oppløsende krefter har fått fritt spill. Pave Leo XIII så dette begynne å folde sig ut — og han viet på århundredets terskel menneskeheten til *Jesu-Hjerte* og la den opp til Guds forbarmende kjærlighet. Og pave Pius XI har tatt arbeidet opp på bre-

dest mulige basis. Han så at det er den *sosiale* elendighet og den økonomiske nødstilstand, som for langt de fleste mennesker er den alvorligste hindring for å føre et kristelig liv — og han forstod, at den kristne fornyelse ikke kunde skilles ut fra en gjennomgripende sosialreform.

Og så presiserer den hellige Fader i sin aller første rundskrivelse av 22. des. 1922 at det er katolikkenes, prester som legfolks, allerførste oppgave å gjenoprette i oss og om oss ideen om Guds absolutte suverenitet i alle livets tallrike forgreninger og fremme Guds hellige lov i alle mellemmenneskelige forhold istedet for den lovløshet som råder nu. Og han fortsetter i alle sine rundskrivelser med å følge den samme linje: om den kristelige oppdragelse, om ekteskapets hellighet, om familiens betydning i samfundet, og om samfundskonomiens sanering og sosialreformenes nødvendighet.

Men ikke nok med det. Pave Pius XI føler at der trenges et sterkt synlig uttrykk for denne ide om Guds suverenitet og vår beredvillighet til å underkaste oss den — for de katolske kristnes ydmykhet overfor Guds vilje som vi bare ønsker å tjene og følge — og han innstifter «*Kristi Kongefest*» og kaller oss alle sammen i «*Katolsk Aksjon*». «*Kristi Konge*» = Kristus med oss! «*Katolsk Aksjon*» = Vi for Kristus! Begge deler forenet i vår hellige Kirke til vår støtte og hjelp.

Vi har merket denne støtte, vi har merket denne hjelp — så sterk en støtte, så stor en hjelp, at der stiger en takk og en kjærlighetfylt ærbødighet opp mot St. Petri Stol og dens innehaver, Kristi Konges representant her på jorden. Derfor vil nu til minnedagen heller ikke norske katolske menns og kvinners stemme mangle blandt dem, som over hele jordens krets tilroper pave Pius XI:

Ad multos annos!

Østerrikes biskopers budskap om fred.

Kardinal dr. Innitzer, fyrst-erkebiskop dr. Waitz, fyrstbiskopene dr. Hefter og dr. Pawlikowski samt biskopene dr. Gföllner og Memelauer har utsendt en kunngjørelse til alle katolikker, som vi her bringer i utdrag.

Året 1934 har vært tungt og vanskelig for Østerrik: to revolusjoner og forbundskansler dr. Dollfuss' død har merket oss alle dypt — særlig føles tapet av forbundskansleren som den hellige Fader betegnet som «en utpreget kristen personlighet, Kirkens mest trofaste sønn,

den tapre fedrelandsforsvarer» smertelig, ti han var et lysende eksempel på katolsk kristelig bekjennelse og katolsk handlekraft. Hans livsvirke foldet sig mer og mer betydningsfullt ut etterhvert som hans mål viste sig klarere og klarere: å bygge en *kristen* stat opp. Han er den første statsmann som åpent har bekjent sig til «*Quadragesimo anno*»s prinsipper. Han gjorde det i Genf og tok som regjeringsprogram da han blev forbundskansler nettopp det å ordne alle samfundsspørsmål etter Kirkens lære. Kun i Gud var det mulig å skape fred i staten, fordi Gud var all rettferdighets kilde. De østerrikske biskoper minnes ham derfor i dyp

taknemlighet og forener sig med den hellige Fader i det håp at kansleren, som døende gav uttrykk for sin lengsel etter fred, har tatt denne lengsel med over i evigheten og der frembærer sine bønner om den sanne fred for Østerrike. Den fred som også de ønsker å tjene ved å la sine ord være veiviser til hvorledes den kan opnåes.

Fred i samfundet.

På det sosiale område ligger den vanskeligste oppgave i å få ordnet forholdet mellom arbeidsgiverne og arbeiderne innenfor industriens forskjellige grener. I virkeligheten er denne opgaves løsning av *avgjørende* betydning for både nutiden og fremtiden — og den kan ikke løses uten at begge parter besjeles av den kristne ånd som tillater dem gjensidig å forstå hverandres rettigheter og anerkjenne dem. Ut fra de bitre erfaringer man har høstet av tidligere tiders heftige kamper og ut fra en stadig økende forståelse av statens oppgaver og statens, altså det *felles* velferd, bør det bli mulig at både arbeidsgiver og arbeider vil danne en felles front mot bolsjevismen, nutidens truende ulykke. Begge parter bør pleie dette kristelige sinnelag — arbeiderne ved sine katolske arbeiderforeninger hvis oppgave er å støtte sine medlemmer og utvikle dem kulturelt og religiøst. Disse katolske arbeiderforeninger finnes nu i stadig stigende antall overalt og bekjenner sig til den katolske aksjon idet de samtidig yder en stor og sterk innsats på dette område. Denne innsats av foreninger som ser på det *almene* vel er det beste middel til å undgå det forgangne årtiers økonomiske krig statene imellem, som hadde form av et kappløp om å vinne størst mulig tereng på verdensmarkedet for sine produkter hvilket skapte en overproduksjon som atter gav det fryktelige tilbakeslag som arbeidsløsheten representerer. Derfor er det et av fedrelandskjærlighetens største mål å samle folket i et økonomisk samarbeid for å skape

den sosialøkonomiske fred.

Regjeringen arbeider ivrig på å danne en sund økonomisk basis for samfundslivet og dette holder også langsomt på å rette sig — men det krever gjensidige ofre for at der skal komme en fullstendig orden i alle forhold. Alene ved å bringe gjensidige ofre vil man nå frem til en morallov som dømmer all uettferdighet hårdt. Og hvad rett og rettferdighet er det erkjenner hvert menneske i sig selv ut fra budet om å gjøre mot andre det man ønsker andre vil gjøre mot en selv. Man må erkjenne at det man selv føler som urett når det øves mot oss selv også er urett når det er vi som gjør det mot andre. All løgn, all bedrag, all ulovlig fordel og all urimelig fordel dømmes av denne lov. Biskopene påpeker særlig de mange klager

over arbeidsgivere som har hatt ublu fortjeneste og påtaler dette — ikke minst fordi de så ofte er blitt advart mot dette som stridende mot all sosial rettferdighet.

Disse klager går ofte ut på at 8-timersdagen ikke overholdes men at man, istedetfor å skaffe de arbeidsløse beskjeftigelse, dekretorer overtidarbeid under trussel om ellers å avskjedige arbeiderne. Tillike klages der over at noen får uforholdsmessig høi lønn mens andre ikke kan få arbeid. Dette må der rettes på om der skal skaffes rolige, gode arbeidsforhold for *alle*. Ingen må angripe eller bestride arbeidernes sosiale rettigheter.

Den borgerlige fred.

Men det nytter så lite altsammen hvis der i et lands politiske liv hersker krig og strid som før eller senere fører til borgerkrig og revolusjon for slett ikke å tale om krig med andre nasjoner. Disse innenrikspolitiske stridigheter har jo i løpet av forrige år bragt Østerrike op i store vanskeligheter og veien ut av disse er at man anerkjenner de rettmessige autoriteter og kjenner sitt ansvar overfor *Gud*. Også i utenrikspolitikken bør de samme prinsipper herske. Man taler så ofte om at i gamle dager hersket «neveretten». Denne er imidlertid dukket op i vår tid hvor den benytter sig av frykteligere midler enn før i tiden. En overdreven nasjonalisme setter nu «*maktens rett*» istedetfor «*rettens makt*» — og de store oprustninger viser at der stadig er fare for en ny og kan hende enn mer omfattende verdenskrig.

Den religiøse fred.

Biskopene ser sig foranlediget til å vende sig sterkt mot de påstander som nu sirkulerer gjennom alle inn- og utlandets protestantiske blader og som går ut på at der i Østerrike foregår en systematisk forfølgelse av ikke-katolikker og særlig av dem som bekjenner sig til protestantismen. Det er en beklagelig løgnpropaganda som drives på denne måte og biskopene takker alle de blader som med «*Osservatore Romano*» i spissen har tilbakevist den på det kraftigste. En slik forfølgelse i en hvilken som helst form ligger utenfor all katolsk tankegang da den religiøse frihet aldri må antastes ikke minst fordi den tilhører naturretten. Østerrike vil derfor alltid anerkjenne andres bekjennelsesfrihet og gi alle trosbekjennelser like borgerlige rettigheter.

Konkordatet hilses med glede fordi det sikrer den religiøse fred bedre enn noe annet ved å tillate Kirken å formidle alle de religiøse goder ved etteskapslovgivningen og skolevesenet reformeres i kristelig ånd og at søn- og helligdager helligholdes. Folket har jo alltid bedt om Guds velsignelse over de «*geistlige og verdslige myndigheter*» — derfor er konkordatet

Gjensidige

Norges eldste livstorsikrings-
og livrenteselskap
Stiftet 1847.

også et håp om at Gud vil skape styrke ut av samarbeidet mellom disse myndigheter.

Og endelig påpeker biskopene *familielivet* som folkets kraftkilde. De store familier er fedrelandets styrke når de skaffes gode levevilkår — og det

folk som ikke deler denne opfatning vil før eller senere gå tilgrunne. Å muliggjøre at alle familier kan leve et lykkelig liv selv med mange barn er samfundets største oppgave og dens løsning vil bringe Guds velsignelse i fullt mål ned over et fredfylt Østerrike.

Religion og psykiatri.

Som et supplement til våre artikler om «sjelesorg, psykoanalyse og individualpsykologi» bringer vi et resyme av en artikkel av dr. theol. phil. Werner Schöllgen som fornylig stod i «Schönere Zukunft» og hvori den Jung'ske psykologiske retning også belyses.

Det er betegnende for våre dager at materialismen må sies å være håpløs umoderne — fordi menneskeheten er blitt stillet ansikt til ansikt med sjelens virkelighet. Hvor man før bare pleiet sitt fysiske velbefinnende der sørger man nu først og fremst for at det åndelige kretsløp fungerer godt. Man har jo fått så meget betenkelig å vite: sett at man utsatte sig for «fortrengninger» så man gikk rundt med komplekser!

De nye opdagelser er skjedd rundt om på lægekantorene. Man kan uten forbehold hevde dette, ti det er ikke mer bare de egentlige «sjelelæger», psykiatrikerne, som beskjeftiger sig med de sjelelige opplevelser og betrakter disse som drivende krefter i hele et menneskes tilværelse. Vi har sett at en kvinnelæge har utgitt et skrift om psykologiske iakttagelser under gynækologiske konsultasjoner, hvori han på bredeste basis behandler organiske sykdomssymptomer ut fra det psykologiske — idet han, hvis den almindelige undersøkelse ikke bringer noe klart sykdomsbillede, straks setter et psykologisk moment inn som det avgjørende og ved å rette behandlingen mot dette punkt ofte opnår utmerkede resultater for den lidende.

Imidlertid understreker de utdannede psykiatrikere alltid nødvendigheten av et dyptgående og langvarig studium av de mangeartede nevrotiske sykdommer. Der gives nemlig på dette felt en hel spesiell terapi — en rasjonell metode hvoretter alle de enkelte tilfelle kan behandles. Det er om denne almengyldige terapi at striden står innenfor psykiatrikerenes leir mellom de forskjellige retninger, og ennu er ingen tilfredsstillende løsning funnet. Men det er fastslått, at alle fysiske foreteelser hos et menneske i forbausende stor utstrekning er under det psykiskes innflytelse.

Freud var igrunnen den første som gjennom sin psykoanalyse bragte en klar erkjennelse av dette faktum. I «Libido»-en ser han menneskets drivende kraft — men denne dekkes ikke ved å betegnes bare som seksualitet. Det som man almindeligvis betegner som seksualitet er for Freud kun en modningsprosess av barnets driftsspirer — han kaller den «genital Libido». Etter hans teori er kjønnsdriften som alt annet biologisk en langsom utvikling av et enklere anlegg. Freuds innsats er at han definerer mange sjelelige og le-

gemlige forstyrrelser som hemmet utvikling eller feil utvikling og mener å kunne helbrede den ved å fremkalle en eftermodning. Dessverre har han overskredet sin kompetanse da han gjorde sine mange verdifulle erfaringer fra sin praksis til livsanskuelse.

Imidlertid mener mange fagmennesker — og det kommer klart tilsyne i den psykologiske faglitteratur — at man ikke kan nøies med en grunnkraft tross dens mange forgreninger og forkledninger, idet der stadig viser sig nye grunntendenser som vel på en eller annen måte kan presses inn i Freuds skjema, men kun kommer til sin fulle rett hvis man anerkjenner dem som helt originale.

Her må vi i første rekke nevne Adlers individualpsykologi. Motet- og selvhvedelsestrangen er for ham forklaringen på mange selsomme livskurver. Han forklarer hvorledes fremragende prestasjoner kan opstå fordi et menneske vil opheve sin mindreverdighetsfølelse — mens på den annen side mange mismodige mennesker under sjelelig betonedde sykdomssymptomer befrir sin sykelige selvhvedelsestrang ved hysteriske fordringer på stadig pleie og hjelp, hvorved de opnår å tyrannisere alle sine omgivelser.

Men heller ikke denne teori fører bort fra driftslivet og frem til sjelens åndelige krefter. Hverken Freud eller Adler har opdaget dens egen skapende aktivitet ut fra dens egen lovmessighet. Vel godtar Adler et prinsipp som han kaller samfunnsfølelsen — men han regner den ikke for stort mer enn en naturdrift, hvorfor man ikke kan undre sig over at individualpsykologien kan glede sig over særlig bevakethet i marxistiske kretser.

Men derimot har den sveitsiske psykiatriker C. G. Jung anvist en annen vei idet han har påpekt at religionen, den religiøse livsanskuelse, når den får lov til å bære og utfylle livet må regnes for en av de krefter som avgjør spørsmålet om et menneskes såvel sjelelige som legemlige sundhets- og sykdomstilstand. Den kjente psykiatriker, en elev av Freud, fant nemlig mange tilfelle blandt sine patienter som han ikke kunde få til å stemme hverken sine patienter som han ikke kunde få til å stemme hverken med det ene eller annet skjema. Det var mennesker i livets annen halvdel som skilte sig ut fra de andre skolers typiske sykdomsbilleder. Freuds psykoanalyse hadde nemlig held med sig når det dreiet sig om yngre menneskers seksuelle vanskelighet eller forstyrrelser — Adlers individualpsykologi kunde særlig hjelpe de mismodige ut av sin ensomhetsfølelse ved å anvis dem en — om enn beskjedne — plass i samfundet. Både Freud og Adler la altså vekten på å arbeide med de sjelelige mangler.

Men de patienter som Jung henvendte sin oppmerksomhet på var av en annen støpning. Det var mennesker som i utvidet henseende syntes å høre til de utvalgte — i besiddelse av et overskudd av krefter og som i rikt mon syntes å ha sikret sig en plass ved livets taffel. Allikevel viste de alle tegn til å være i stor nød — ennu i sine beste år og på livets høide måtte de en dag si sig selv at nu hadde de allerede nydt alt hvad livet hadde å by dem. Nu var der kun en stadig gjentagelse tilbake — bare variasjoner av det samme tema men intet nytt mål, for alle deres euaa friske krefter. De trampet «på stedet marsj» og livet var blitt meningsløst fordi de intet mer hadde å vente eller opnå. Filistre eller materielt anlagte mennesker kan selvfølgelig ikke forstå denne innstilling — de traver gladelig den opstukne daglige vei og nøies med sitt opstukne arbeidspensum. Men der er allikevel så mange som lider under sin sjelelige forkrøbling at Jung kaller den «den annen livshalvdels typiske nevrose.» Kampen om en plass på livets solside er hård — og jo mer anstrengende den har vært og jo større resultater den har bragt, jo sterkere og langvarigere blir livsleden etterpå. Hos mange av dem som nu bare «nyter tilværelsen» som hos mange av dem som nu bare er fanatiske plikt-mennesker, gnager en bitter følelse i deres hjerteså dyp: «Er dette alt? Lønner det sig å leve for dette?» Og det er ikke de mål som man ikke har nådd som gjør livet meningsløst for disse mennesker — det er døden som det endelige mål for hele den jordiske eksistens, den uavvendelige naturlige slutt på alt det jordiske.

Og dermed går vi fra det medisinske gebet over i det metafysiske, i religionen. Skjønt disse ting fremdeles vedkommer lægen. Ti denne usigelige sjeletomhet har gjort menneskene også sjelesyke og nu kommer de til lægen med fordring på hans hjelp. Jung har selv i et foredrag: «forholdet mellom psyko-terapi og sjelesorg», som han har holdt for protestantiske prester, fremstillet konsekvensene av dette

paradoks. I klare ord angir han ene og alene den manglende religiøse livsinnstilling som den hyppigste sykdomsårsak, idet han sier: «Mellom alle mine patienter på den annen side av de 35 var der ikke en eneste for hvem det åndelige problem ikke var et levende forhold til religionen. Ti før eller senere vil alle bli syke, som mister hvad nettop en levende personlig kristendom til alle tider har skjenket de troende — og ingen kan bli helt helbredet før de vinner sin religion tilbake.» Og Jungs ord bekreftes av den eksperimentielle psykologi som viser at en stadig gjentatt rekke av de samme handlinger som den handlende i grunnen finner meningsløse, uvegerlig fører til hemninger som i sine utslag er nær beslektet med hysteriske symptomer.

Imidlertid ligger det i nutidsmenneskenes mentalitet at dessverre ikke alle disse sjelelige rystelser fører frem til positiv kristendom. Mange, som har hatt en tradisjonell tro som barn men av alle livets materielle krav etterhvert er ført bort fra den, forstår ikke at det ikke er kristendommens skyld men deres eget upersonlige forhold til den som er grunnen til at den ikke har kunnet beholde sitt tak i dem. De mener at den har spillet fallitt — og søker der en ny religion, et nytt holdepunkt for sitt sjeleliv på andre steder, f. eks. i Østasiens gamle religioner eller i allehånde okkulte retninger. De søker å tilegne sig Yogiens asketiske teknikk eller driver all slags okkult trening av ånds- og sjelskrefter.

I belysning av dette faktum får Jungs ord så stor vekt: «Her er et uhyre felt for sjelesørgeren — og det er på høy tid at sjelelægen rekker hånden til ham og de to begynner et samarbeid.»

Sjelesørgeren og sjelelægen — deres samarbeide er nødvendig imot alt det åndelige og legemlige kvaksalveri som tiden er så rik på. I dette samarbeid ligger den sanne psykiatris største og beste, ja eneste virkelige hjelpemiddel. Det eneste som fører til varig helbredelse.

„Katolikkenes stilling til ekteskap inngått utenfor moderkirken“

Under denne overskrift bragte «Aftenposten» for en tid siden en artikkel, som er blitt optatt i flere aviser, bl. a. i «Bergens Tidende»:

«En mann som nylig gikk over til den norske kirke fra den romersk-katolske, og som kort etter blev ekteviet av en norsk prest, har i denne anledning mottatt følgende brev fra en katolsk sogneprest:

«Ærede hr. X. X.

Hoslagt oversendes Deres utmeldelsesattest fra den katolske kirke som De hittil har tilhørt og ifølge katolsk lære vil vedbli å tilhøre, til tross for at Deres navn er strøket i sognebøkene.

Jeg ønsker Dem alt godt for fremtiden og håper Vår Herre vil hjelpe Dem nu eller senere å finne tilbake Hans veier. Som katolikk vet De likeså godt som jeg at Deres «ekteskap» utenfor Deres moderkirke aldri kan bli en gyldig forbindelse. Med forvissning at jeg til tross for denne skuffelse ikke vil glemme Dem, forblir

jeg ærbødigst»

Luthersk Kirketidende gjengir brevet og knytter følgende bemerkning til det: «Vi vet ikke om prestens utsagn om ekteskapet stemmer med katolsk kirkelære, vi må tilstå at vi aldri er kommet til bunns i dette kapittel av katolsk etikk. Men faktum er i hvert fall at en katolsk misjonær i Norge våger å stemple et lovlig ekteskap inngått mellom to medlemmer av den norske kirke og velsignet av denne — som en forbindelse der aldri kan bli gyldig, og at han personlig forsøker å skremme med det.»

«Aftenposten» har spurt den katolske biskop i Norge, hr. *Mangers*, om prestens brev er i overensstemmelse med den katolske lære. Biskopen svarer:

— Vårt standpunkt er at en katolikk kan kun inngå ekteskap for en katolsk prest. Vi betrakter som gyldig alle ekteskap som inngås mellom to medlemmer av den norske kirke. Hvis den ene av partene har stått

i den katolske kirke, så betrakter vi vedkommende fremdeles som katolikk, selv om han har meldt sig ut. Inngår vedkommende ekteekap innenfor et annet trosamfund, anerkjenner vi ikke forbindelsen som gyldig — —.»

Hertil føjet så «Aftenposten» en i flere henseender misvisende uttalelse av sogneprest *Ivar Welle*, som bl. a. påstod at det neppe finnes et ekteskap i eller utenfor den katolske kirke som ikke dens geistlighet kan få erklært ugyldig, når den ønsker det. Til støtte for denne urimelige påstand nøiet han sig med å henvise til tilfellene med fyrst Bülow og Marconi, men uten å anføre *hvorfor* disses ekteskap blev erklært ugyldig.

I «Bergens Tidende» er monsignore *Snoeys* fremkommet med en redegjørelse, som vi her gjengir:

Den katolske kirkes stilling til dette spørsmål er ganske grei. Ekteskap inngått mellom to kristne utenfor moderkirken betrakter vi som gyldige. Men vi katolikker betrakter ekteskapet som et sakrament, som i likhet med de øvrige sakramenter er anbetrodd kirken til forvaltning. Likeså litt som en katolikk kan gå til skrifte eller til alters hos en ikke katolsk prest (eller hos byfogden) likeså litt kan han bli viet av dem. En katolikk som inngår ekteskap utenfor sin kirke mottar derfor ikke ekteskapets sakrament, og det vet han selv. Hans ekteskap er en pakt mellom to mennesker, som eventuelt kan løses etter felles overenskomst eller ved den civile myndighets inngripen. — Hvis en sådan kontrakt er blitt løst av den civile myndighet så er begge parter fri, og der er intet i veien for at den ene av dem eller eventuelt begge parter kan bli vigslet i den katolske kirke. Men selv da vil enhver katolsk prest sette meget inn på å få partene forlikt og få deres pakt velsignet i den katolske kirke. Og da holder vår kirke urokkelig fast ved Herrens ord: «Hvad Gud har sammenføiet kan ikke menneskene adskille.» Ingen makt på jorden, ikke paven og alle kardinalene tilsammen kan oppløse et gyldig inngått ekteskap (sakrament). Tilfelle Marconi var oplagt. Hans første skriftlige ekteskapskontrakt gikk ut på, at begge parter ikke vilde binde sig for hele livet, men forbeholdt sig retten til å opheve forbindelsen når de måtte ønske det. Et kristelig ekteskap er selvfølgelig en pakt for hele livet. Tilfellet Bülow kjenner jeg ikke til. Men det er ikke tvil om, at også hans første ekteskap må ha vært ugyldig av en eller annen grunn. Enhver vil forstå, at kirken ikke i alle tilfelle kan oppgi grunnen. Det er noe som heter «sub sigillo», d. v. s. «under taushetens segl».

Nu kunde jeg fristes til å gå over til offensiven. Det vilde være festlig, ti vi sitter inne med gode våben. Men livet har lært mig at de største seire en kan vinne er de seire en vinner over sig selv. Det er den slags seirer som skaffer den rette fred. Og det byr oss kristne, især i våre dager, å se mer på det som forener enn på det som skiller. Og derfor setter jeg punktum her.

H. Snoeys.

Frans ab Asizzi og de religiøse bebegelser i våre dager.

Frans var da han gav Gud hele sitt hjerte, en ung mann i sine beste år. Han var 25 år, en av disse ivrige entusiastiske ynglinger, således som vi også finner dem i våre dager.

Han var blitt lei av dette intetsigende liv i moro, fest og hesteparade gjennom by og bygd, men ennu mer var han lei det kompliserte, det usanne, det uekte i den såkalte kultur, sin tids kultur, pengenes urimelige makt, adelens levesett, middelstandens jagen efter makt og innflytelse. Endog i kirken hadde misbruk sneket sig inn.

Hos mange prester fant han ikke mer den ekte apostoliske ånd og i abbediene og klostrene søkte han for-gjeves efter evangeliets enfold og enkelhet.

Og da opstår der en lengsel i ham, først tåket og utydelig, siden tydelig og klar: «Tilbake til enfoldigheten, opriktigheten, sannheten i forhold til og i omgang med Gud, i samfundslivet, i stendens broderskap, i levemåte.» Og denne enfoldighet og denne sannhet fant han i Jesu evangelium.

Og da luet det i hans forstand, det blev som en bærende idé hos ham, det bølget i hans hjerte av flammende lidenskap, og da besatte denne tanke hans vilje med en veldig kraft: «Tilbake til evangeliet. Radikal konsekvent evangelie-etterlevelse kan alene redde verden.»

Der må ha vært en slik åndelig streben blandt ungdommen i denne tid; ti straks ser vi at mange reiser sig for å følge ham, unge menn og kvinner av enhver stand: Rufino, Angelo, Leo, Tancredo, Clara, Agnes, Beatrice. Og snart vokste deres antall til hundreder.

Frans visste så godt hvad de trengte. Han lot dem ikke innelukke i en mørk celle, men han bragte dem ut på Umbriens solrike sletter, ved Rivo Forto eller San Damiano, i de skyggerike skoger ved Portiuncula, på det høie berg ved Carceri. Men samtidig og især bragte han dem inn i den glade varme solrike sfære som utstråler fra Jesu nåde og kjærlighet, fra evangeliets sanne enfoldighet, glade enkelhet og rike fattigdom — med dets jublende budskap: Beati pauperes — beati mites — beati mundo corde: «Salige er de fattige, salige er de saktmodige, salige er de rene av hjertet.»

Om ungdommens førere kan fremstille Franciskus således for vår ungdom, vil der utgå en veldig tiltrekningskraft fra ham, ti i Franciskus, trubaduren, pilegrimen, sangeren, poeten kan ungdommen se sine skjønneste idealer virkeliggjort.

Vår ungdom — jeg mener vår gode, skjønne, idealistiske ungdom — vil være ung og glad. Den vil være fri, den liker ikke tvang, den fordrer frihet. Den liker ikke den tvang og den stivhet og alt det kompliserte som har blandet sig inn i så mange livs-

forhold, i religion, kunst, kultur, økonomi, undervisning.

Vår ungdom ønsker tilbake den friske enfoldighet, den ukunstlede enkelhet, den vakre barnlighet. I alt dette er ungdommen idealistisk. Og se nu en gang på Frans! Han, ynglingen, det glade barn som reiste en ungdomsbevegelse, en vekkelse som aldri noensinne. Han, som hele livet igjennem var et barn som sang med fuglene, som naivt preket for fuglene, som kom inn igjen av en annen dør, da biskopen hadde sendt ham ut av en, å, hvilken avsky hadde han ikke for den forfengelige pynt, praleriet, og hvorledes forblev han ikke alltid et skjønt barn i den sanne evangeliske betydning: «Nisi efficiamini sicut parvuli: uten at I blir som barn.» (Matt. XVIII, 3.) Derfor likte han ikke denne bokvisdom som så ofte fører til hovmod. Og Frans' hellige frihetssans? Han elsket Guds barns frihet. Han måtte ferdes på fjellet, i skogen, gjennom markene — nettopp der, i Guds store natur følte han sig hjemme.

Servire regnare est — å tjene er å herske. For den ridderlige mann var det å tjene å herske, tjenende kjærlighet var en kongelig gjerning. Selvfornektelse betydde herredømme over sig selv.

Fattigdommen gjorde ham til arving av de himmelske rikdommer. Kyskheter var en ridderlig seier over de lave instinkter. Hellighet var nådens stolte, glade adel og Gudsvennskap.

Og se, hvorledes Frans var en fiende av politikk, sluhet, beregning, hykleri. «Idem intus et foris», sier Celano. I alt var han oppriktig. Han bekjente sin skyld, da han en gang fikk en mindre god tanke om sin medbroder.

Og hvorledes preket han ikke mot forfengelig pynt, ytre former. Hykleri, fariseisme, bedrageri kunde han simpelthen ikke tåle og refset dem like veldig som Jesus hadde gjort det i evangeliet. Alt dette bragte ham til en ofte nesten uforståelig idealisme. Den idealistiske Frans kalles med rette «ungdommens konge».

Dette navn: «Frans», inngylder igjen lys og håp i så mangt et mørkt gemytt. Han vekker tillit, skaper idealisme. Franciskus kan ennå redde verden.

Mon ikke Frans av Assisi har en providentiell betydning for den religiøse bevegelse i vår tid!

P. fr. Leo van Eekeren,
(i «Agderposten».)

På konsert.

Filharmoniske gav mandag aften en konsert med den berømte tyske dirigent Franz von Hoesslin som gjest og det er ikke for meget sagt at det blev en uforglemmelig aften for tilhørerne. Efter hans første konsert her blev han enstemmig av kritikerne betegnet som en dirigent med ganske sjeldne egenskaper — og hans annen konsert bekreftet dette utsagn. En helstøpt kunstnerisk personlighet fikk våre dyktige musikere

helt under sin fascinerende vilje uten derfor på noen måte å slavebinde dem. Han kalte med sin egen inspirerende evne på kunstneren i dem alle — og resultatet blev en fremførelse så fullødig som vi sjelden har oplevet make til selv med dette dyktige orkester. Det var et praktfullt program som var satt op — med Webers overture «Euryanthe» som innledning og Schuberts «C-dur symfoni» som avslutning. Innimellem fikk man en nyhet for oss, nemlig Hindemiths berømte orkesterverk «Mathis der Maler», et nytt bevis på Isenheimaltrets evne til stadig å virke inspirerende og oppløftende på alle som stilles ansikt til ansikt med dette storverk. Under Hoesslins taktstokk vokste billedets linjer frem slik at man forstod den nære forbindelse mellem musikk og malerkunst — både om farver og toner bruker vi jo uttrykk som «harmonisk» eller «skrikende» — og bifallet var derfor også faretruende efter den i sannhet mesterlige fremførelse. Til slutt hilstes Franz von Hoesslin med store ovasjoner som også gjaldt orkestret. E.

Elisabeth Sandal, Bergen 40 års jubileum

I «Aftenposten» for 2. februar leser vi følgende om vår trosselle frk. Elisabeth Sandal i Bergen:

«Et jubileum av de mere sjeldne kan frk. E. Sandal, den kjente fransklærerinne, feire idag, idet hun kan se tilbake på 40 års virke som privatlærerinne i Bergen.

I de 40 år som frk. Sandal har undervist i fransk i sin fødeby, har hun sikkert også selv hatt stor glede av å kunne tilegne sine mange elever kjennskapet til Frankrike og det franske sprog. I «Alliance Française» i Bergen har frk. Sandal gjennom disse mange år nedlagt et interessert og fruktbRINGende arbeide. For sitt fortjenstfulle virke blev hun for endel år tilbake utnevnt til «Officier d'Academie».

Hun har hatt et utstrakt antall elever, som sikkerlig sender den alltid elskverdige og sympatiske lærerinne sine beste tanker og lykkønskninger i anledning av jubileet.»

Fellesbasaren.

Som man vil se av annonsen på 3. omslagsside vil St. Olavsforbundets herværende ledd i nær fremtid avholde sin basar til inntekt for sitt arbeid. Det skulde vel være aldeles unødig å anbefale denne basar — vi vet jo alle at St. Olavsforbundet herhjemme representerer «katolsk aksjon» og at det er store og krevende oppgaver som det løser etterhvert som de melder sig. Det sier sig selv at vi møter op på basardagene — men samtidig må vi ikke glemme vår andel i forberedelsene som forøvrig røktes så opofrende og uegenlyttig av basarkomiteen. Vår andel som er å skjenke en gave, stor eller liten, som vi synes vi har anledning til. Sogneprestene tar med takk imot!

St. Olavs Forbunds landsmøte i Trondheim.

St. Olavs Forbunds centralstyre har besluttet å henlegge årets landsmøte til *Trondheim*. Datoen er fastsatt til søndag 28. juli, og det er da tanken at landsmøtets deltagere slutter sig til valfarten til *Stiklestad* den følgende dag. Man regner derfor med større deltagelse i denne valfart enn de siste år. Overhyrden for Mellem-Norges Kirkedistrikt, Pater *Witte*, er allerede gått igang med å forberede Olsokfesten.

Herhjemme: —

OSLO. — N. K. K. F.s komite for innsamlingen til utdannelsesfondet arrangerte onsdag den 30. januar en samtaleaften i St. Olavs prestegård. Fremmøtet var ikke så tallrikt som ønskelig for det gode formål, men de tilstedeværende angret ikke på at de hadde innfunnet sig. Tilstede var også mgr. Irgens, sogneprest til St. Halvard pater Notenboom og N. K. K. F.s åndelige rådgiver pater Lutz. Komiteens formann fru Sutter presenterte aftenens foredragsholder fru Eva Dithmer-Vanberg, som forresten pointerte at hun ikke vilde holde noe foredrag men alene innlede samtaleaftenen ved å gi noen få momenter til belysning av det store spørsmål om vår lesning, som hun formet således: «Hvorfor? Hvorledes? Hvad? leser vi» og hvortil hun knyttet en del personlige iakttagelser og overveielser. Talen blev påhørt med oppmerksomhet og den etterfølgende diskusjon, hvori deltok frkn. Heggen, Maria Elizabeth-Larsen, Borch m. fl. med verdifulle innlegg, viste at innlederen hadde formådd å stille problemet slik at der kunde bli plass for andres mening også. — Etterpå var der musikkunderholdning av frkn. Duschek og Kjelstrup som høstet stort og velfortjent bifall for sitt skønne programvalg og sin forståelsesfulle gjengivelse av samme. Fru konsul Vedel-Berrum hadde skjenket en vakker gave som blev utloddet og hele tilstelningen gav et pent lite overskudd.

OSLO. — St. Elisabethkongregasjonen hadde tirsdag den 5. februar etter det ordinære møte generalforsamling med valg. Årsberetning og regnskap blev godkjent. Prefekten, fru R. Nylund, blev gjenvalgt og istedetfor fruene Andreassen og Pettersen, som ikke vilde motta gjenvalg, valgte fruene Bredal og Bølstad. Foruten disse og prefekten består styret av fruene Straith og Sørum. Det blev nedsatt en komite som skulde føre tilsyn med prestegraven på Vår Frelsers gravlund. Valgt blev fruene Nylund, Josefine Hansen og Josefa Petersen.

HAUGESUND. — I «Haugesund Dagblad» for 24. januar skrives: «Maleren Gøsta av Geijerstam opholder sig for tiden i Haugesund hvor han i disse dager har tatt fatt på en større oppgave, nemlig å dekorere den nye St. Olavskirke innvendig. Vi vekslet igår noen ord med maleren som forteller at det er et ganske omfattende arbeide som det vil ta 7—8 uker å fullføre. Dekorasjonene kommer til å omfatte koret og korbuen. På veggen bak alteret i koret kommer der et motiv fra Golgata med den korsfestede Frelser og Maria og Johannes ved korsets fot. På sidefeltene i koret kommer de norske helgener St. Olav, St. Halvard, St. Eystein (som bygget Nidarosdomen), St. Svithun og St. Sunniva. Over og rundt korbuen kommer et motiv som fremstiller Kristus som konge tilbedt av menneskeslekten. I den store gruppe vil man finne igjen en rekke av kirkefedrene. Det er som man skjønner et meget omfattende arbeide, hvis resultat det nok vil bli interessant å se. Hr. Geijerstam har for kort tid siden fullført et lignende arbeide i den katolske kirke i Tromsø.»

— og derute:

TYSKLAND. — «Katolsk bibelbevegelse» har fremlagt sin siste årsberetning som viser at det forholdsvis nye foretagende har fått godt fotfeste i Tyskland og til og med har bredt sig i andre land. I Tyskland teller den nu 3200 medlemmer og har i det forløpne år avholdt to store stevner såvelsom adskillige foredragsserier og enkelte konferencer. Man forbereder nu utgivelsen av forskjellige hjelpemidler til bedre å kunne forstå den hellige skrift — deriblandt lysbilleder som kan illustrere foredragene. Der er nedlagt grunnstenen til en bibelbokhandel og et bibelarkiv men man har ikke villet foreta noen ny bibelutgave da der finnes mange helt moderne tyske bibeloversettelser i forveien. Derimot vil den katolske bibelbevegelse konsentrere sig om å utsende billige utgaver av den hellige skrift. Forbundets tidsskrift heter «Die katolische Bibelbewegung» (Stuttgart, Kronenstrasse 46).

FREIBURG I BR. — Den herværende katolske skole for menighetsmedhjelpersker er nu blitt omdannet til et seminar for sjelesørgermedhjelp. Studieplanen er utformet etter de nyeste resultater som sakkunnskapen er kommet til på dette område og utdannelsesstiden varer to hele år etter et års forutgående praktisk øvelse på det sosiale og karitative område. Det nye skoleår begynner ved påsketid.

ANKARA, Tyrkiet. — Nasjonalforsamlingen har utstedt et dekret hvori den forbyr prestene å bære sin drakt offentlig. De eneste undtagelser er den katolske erkebiskop, den øverste blandt muftiene, de armenske patriarker og den gresk-katolske patriark.

KANADA. — I Kanada finnes verdens yngste erkebiskop, den 36-årige mgr. James Mc Guigan. Den yngste biskop er den 32-årige mgr. Raymond Kearney. Han har sin residens i Brooklyn, N. Y.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Presse og prester hører sammen, ti presten kan aldri forbigå forkynnensens beste hjelpemiddel: *pres-sen*».

(Dr. Kampfmüller, biskop av Augsburg.)

M. E., Bergen	kr. 3.00
«Vi to —»	« 0.50
Pastor G. de Geus	« 124.00

Ialt kr. 127.50

Ialt innkommet kr. 9 766.12.

Alle bidrag, selv de minste mottas fremdeles med den største takknemlighet.